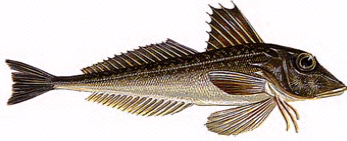

De Knorhaan 86

Nieuwsbrief Strandwerkgroep KNNV Alkmaar-Den Helder

Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Excursieverslagen
- Strandvondsten
Wier met aanhangsels
Stadsstrand Hoorn
Weer insecten langs het strand
- Gejutte berichten

Coördinator: Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl
Foto's; Linda Haulo, Boet van Heugten, Wilbert Kerkhof

Zomerexcursie bij Huisduinen

Inleiding

Het zomerseizoen bracht dit jaar regelmatig regen, zon, schelpen, mensen en insecten naar het strand. In deze nieuwsbrief vindt u daar weer een kleine afspiegeling van terug. Naast de vaste rubriek over de excursies komen bezoeken aan het Stadsstrand bij Hoorn en enkele zoektochten naar insecten op planten die bij de zee groeien aan bod.

Excursies

Dit najaar blijven we de stranden van Noord-Holland bezoeken. Met wat stormen en de juiste stroming kunnen dan opnieuw, schelpen, eikapsels en zeesterren gezocht worden.

- 20-10 Petten, 13.00-15.00, Parkeerplaats Petten aan Zee bij restaurant Zee en Zo.
- 17-11 Wijk aan Zee, 11.00-13.00 Parkeerplaats bij Sea You, vertrek Alkmaar 10.15
- 15-12 Egmond aan Zee 11.00-13.00 Strandopgang centrum.
- 12-1-2025 11.00-13.00 Camperduin – Hondsbossche strand.
Parkeerplaats bij de Putten

Excursieverslagen

Hargen aan Zee. Op de dag van deze dinsdagavondexcursie werd veel neerslag voorspeld wat het aantal deelnemers drastisch deed wegspoelen. Uiteindelijk bleef alleen de coördinator over die ondanks een tussentijds kopje koffie toch nog tweemaal nat werd. De lijst bleef vanwege de vele spetters op de bril aan de korte kant. Gelukkig was er toch nog een beetje gruis te verzamelen waaruit zowaar een dubbeltjesschelp tevoorschijn kwam.

SWG streeplijst

Datum: 16-7

locatie: Hargen aan Zee

aantal personen: 1

weer: 15^oC, regen

Groenwieren

Darmwier

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Neteldieren

schijfkwallen

Oorkwal, algemeen

Kompaskwal, enkele

hydroidpoliepen

Zeerasp, op tepelhoren

Ribkwallen

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab, 2x

Breedpootkrab, 20x

Weekdieren

buikpotigen

Wadslakje

Muizenkeuteltje

Gekielde cirkelslak

Gewone tepelhoren, 3x

Glanzende tepelhoren, 1x

Muiltje, 2x

Wulk, eikapsels

Gevlochten fuikhoren, 1x

+ eikapsels

Stomptraliehoortje, 2x

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester, enkele

Japanse oester, 1x

Dubbeltjesschelp 1x !

Ovaal zeeklitschelpje, 8x

Tweetandschelpje, 2

doubl.

Gewone kokkel, alg.

Brakwaterkokkel, 1

Noorse hartschelp, 3x
fragm.

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp

Grote strandschelp, 1x

Gewone otterschelp,

enkele

Amerikaanse

zwaardschede

Kleine platschelp, 3x, in

gruis

Rechtsgestreepte

platschelp, 2x

Zaagje

Gewone Venusschelp

Grijze tapijtschelp, enkele

Ruwe boormossel, 1x

koppotigen

Gewone zeekat

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

*eikapsels van de
gevlochten fuikhoren*

rechtsgestreepte platschelp

dubbeltjesschelp

IJmuiden. Zondag 18-augustus bezochten 6 deelnemers de kust bij IJmuiden. Halverwege de excursie was er een vriendschappelijke en leerzame ontmoeting met de strandmonitoringsgroep van Stichting Anemoon. Zij waren op dezelfde tijd en de dezelfde plek actief. Het getij spoelt kennelijk ook de strandonderzoekers bij elkaar. Opvallende vondsten waren een aangespoelde horsmakreel waarover we determinatie-uitleg kregen, een rustende grijze zeehond op een van de blokken bij de pier, een wijde mantel uit het gruis en een bezoekje aan de etende rups van een wolfsmelkpijlstaart. Ook de vele kleine heremietkreeften die naast de pier huisjes aan het verwisselen waren zijn het vermelden waard.

SWG streeplijst

Datum: 18-18-2024

locatie: IJmuiden

aantal personen: 6

weer: 22°C, zonnig

Groenwieren

Darmwier spec.

Bruinwieren

Japans bessenwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Purperwier

Puntig korstmoswier

Neteldieren

bloemdieren

Paardenanemoon

schijfkwallen

Oorkwal

Kompaskwal

Zeepaddestoel, 1x

hydroidpoliepen

Zeerasp

Lange zeedraad

Ribkwallen

Zeedruifje

Amerikaanse ribkwal

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, 2 schild

Gewone Strandkrab

Gewone zwemkrab, 2x

Breedpootkrab, alg.

Blaasjeskrab, alg.

Kleine heremietkreeft,
100+

Aasgarnaal spec.

Weekdieren

buikpotigen

Gewone alikruik, alg.

Ruwe alikruik-

complex, 1x

Wadslakje, 14x

Vliezig drijfhorentje, 1x

Muizenkeuteltje, 1x

Gewone tepelhoren,
aanw.

zeedruifje

Glanzende tepelhoren,
aanw.

Muiltje

Wulk, 3x

Gevlochten fuikhoren,

Gewone trapgevel, 1x

tweekleppigen

Gewone mossel

Wijde mantel, 1x in gruis

Gewone oester

Japanse oester

Tweetandschelpje

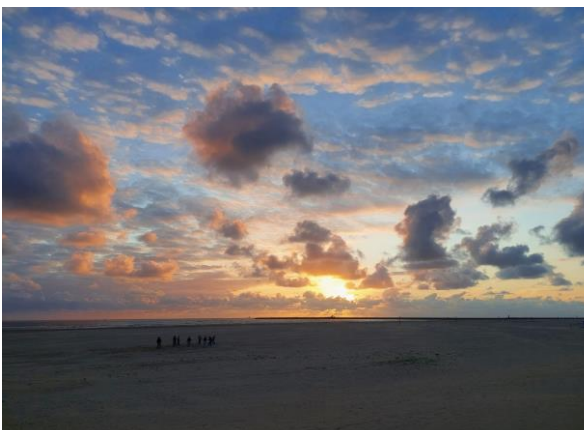
Gewone kokkel
Brakwaterkokkel
Noorse hartschelp, 1x
Halfgeknotte strandschelp
Ovale strandschelp,
enkele
Grote strandschelp,
enkele
Gewone otterschelp
Amerikaanse
zwaardschede
Tere platschelp, 1x
Rechtsgestreepte
platschelp, aanw.
Nonnetje, +doubl.
Zaagje, +doubl.
Platte slijkgaper, 2x
Witte dunschaal, enkele
Gewone Venusschelp,
Gewone tapijtschelp,
Strandgaper, 1x
Amerikaanse boormossel,
+doub
Witte boormossel
koppotigen
Gewone zeekat
Mosdiertjes
Stekelhuidigen
Zeeklit
Zeeboontje
Zee-appel
Vissen
Stekelrog, 2x eikapsel
Horsmakreel (dood)
Zoogdieren,
grijze zeehond
Insecten
Wolfsmelkpijlstaart, rups

Horsmakreel, op de sterk gebogen zijlijn staat voor de staart een rij stekelige schubben.

Wolfsmelkpijlstaart. Rupsen van deze tot voorkort zuidelijke nachtvlinder worden steeds vaker gezien op planten van zeewolfsmelk die het dankzij zandsuppleties ook goed doet langs de Hollandse kust.

Avonden bij IJmuiden, Boet van Heugten

Huisduinen. Zondag 15 september hebben 6 personen deelgenomen aan de excursie bij Den Helder. Er werd begonnen met het keren van stenen onder aan de dijk bij Nogal Wiedus. Vanwege de hoeveelheid zand die er sinds de laatste suppleties tussen de stenen gespoeld is zijn die stenen en tegels moeilijker te keren en is de daartussen verscholen fauna duidelijk minder soortenrijk en minder talrijk. Er werden nog wel flink wat blaasjeskrabben, garnalen en enkele strandkrabben en slibanemonen gevonden. De verdere tocht voerde langs het strand en naar de aanspoelsplekken bij de strekdammen. Van de 'scheermessen' werden weer vier verschillende soorten gevonden; Amerikaanse zwaardschede, grote zwaardschede, kleine zwaardschede en groot tafelmesheft. In de categorie 'fossielen' vielen vier bonte mantels en een grijze tapijtschelp te noteren. De leukste vondst was een door Linda opgeraapte vers ogende penhoren.

SWG streeplijst

Datum: 15-9-2024
locatie: Huisduinen
aantal personen: 6
weer: 19^oC, zonnig

Groenwieren

Darmwier, spec.

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Purperwier

Navelwier

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon, 2x

schijfkwallen

Oorkwal, 1x

Zeepaddestoel, 1x

hydroidpoliepen

Zeerasp, 2x op schelpen

Ribkwallen

Amerikaanse ribkwal,
100+

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, aanw.

Gewone Strandkrab, ook
levend

Gewone zwemkrab,
enkele

Fluwelen zwemkrab, 1x
schild

Breedpootkrab, 1x
Blaasjeskrab, alg, levend
Strandvlo, levend 10+
Gewone garnaal, aanw.

Weekdieren

buikpotigen

Gewone alikruik, enkele

Gewone tepelhoren

Penhoren !

Muiltje

Wulk

tweekleppigen

Gewone mossel

Bonte mantel, 4x

Gewone oester, enkele

Kokkel, alg.

Brakwaterkokkel, 1x

Gedoornde hartschelp,
fragm.

Noorse hartschelp, aanw.

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp,
aanw.

Grote strandschelp, 1x

Gewone otterschelp,
aanw.

Amerikaanse
zwaardschede

Kleine slanke

zwaardschede, 6x

Grote zwaardschede,
enkele

Groot tafelmesheft, 3x
fragm.

Tere platschelp, 1x

slibanemoon

strandvlo

bonte mantel

Rechtsgestreepte
platschelp, 2x
Nonnetje, aanw.
Zaagje, aanw.
Platte slijkgaper, enkele
Venusschelp
Gewone tapijtschelp, 1x
Grijze tapijtschelp, 1x
fragm.
Strandgaper 1x, fragm.
Amerikaanse boormossel,
2x
Witte boormossel, 2x

koppotigen
Gewone zee kat
Mosdiertjes
Harig kantmosdiertje
Stekelhuidigen
Zeeklit
Zeeboontje
Gewone zeester
Zoogdieren
Gewone zeehonden met
jongen op de Razende
Bol

Strandvondsten

8 Juli. Linda vindt op Texel bij paal 9 een klep van de zandschelp en een vers doublet van de ronde komschelp.

28 Juli waren in een poel tussen de stenen bij de Noordpier in stilstaand water verschillend gekleurde slibanemonen te bewonderen. Ook de paardenanemonen waren weer zeer talrijk aanwezig. Een witte slibanemoon liet een lange vangtentakel naar buiten steken.

29 Juli Verzamelde Wilbert op het strand bij Hargen twee clusters eieren van de zee kat, enkele breedpootkrabben, kleine heremietkreeften een schild van de ovaalronde krab en een paar kompaskwallen.

8 augustus vond een van de strandhuiskennissen van Boet van Heugten bij de IJmuiderslag een fossiele walshoren, *Euroscaphella lamberti*. Een bijzondere vondst voor die plek aan de Nederlandse kust. Een jaar geleden op 3 juli 2023 vond Boet op hetzelfde strand een linksgewonden noordhoren *Neptunea angulata*. Beide schelpen worden gerekend tot de plioceenfossielen en zijn dus tussen de 2,5 en 5,3 miljoen jaar oud.

penhoren, vers exemplaar bij Huisduinen

zandschelp, Texel

slibanemoon met vangtentakel

walshoren bij IJmuiden

Zomerse vondsten bij Hargen aan Zee. Kompaskwal, eiclusters van zee kat, schilden van ovaalronde krab, breedpootkrab en strandkrab, kleine heremietkreeft en riemwier.

5 Augustus. Linda vond bij Sint Maartenszee een stukje kleine zee-appel en een ruwe schaalhoren aan een wiervoetje. 16 Augustus Nog een ruwe schaalhoren aan een wiervoetje, nu bij Hargen aan Zee.

Ruwe schaalhoren, Patella ulyssiponensis, aan wiervoetje

22 Augustus Wilbert vindt naast de veerhaven op Texel een gewone schaalhoren en tussen de vele Japanse oesters ook doubletten van Filipijnse tapijtschelpen. Deze Indische exoot heeft via de Zeeuwse schelpdierkwekers inmiddels de Waddenzee bereikt.

29 Augustus weer contrahorentjes bij Hoorn.

Tijdens een fietstocht van Alkmaar naar Enkhuizen werd bij Hoorn een korte tussenstop gemaakt bij het stadsstrand. Tijdens een klein kwartiertje fietspauze werd tussen de badgasten ongeveer een kwart liter gruis langs de waterlijn geschrapt. Uit dit hoopje strandmateriaal bleef na verwijdering van zand, veenbrokjes, takjes en kiezelsteentjes, slechts een kopje schelpen over waar ongeveer vijf uur naar gekeken is door de binoculair. Een selectie van getelde schelpjes is in de bijgaande tabel weergegeven. Extra gruispluisplezier werd beleefd aan 29 keer dubbeltjesschelp, 17 keer bruin contrahorentje, 4 maal ovale venusshelp, rond de 20 Jenkins waterhorentjes en een fraaie zoetwaterneriet.

Soort	aantal
wenteltrap	3
kleine fuikhoren	4
oubliehoren	1
melkwitte priemhoren	1
muizenkeutelje	1500
bruin contrahorentje	17
Jenkins' waterhorentje	24
ronde beekmuts ?	1
zoetwaterneriet	1
clausilia spec. topfragm.	1
korfschelpje	50
dubbeltjesschelp	29
ovale venusshelp	4
scheve hartschelp	6

Jenkins' waterhorentje

zoetwaterneriet

scheve hartschelp

ovale venusshelp

bruin contrahorentje

dubbeltjesschelp

Juli en augustus. Strandplanten lokken bijen en vlinders.

Half juli bezocht ik na een soortenarm strandbezoek bij de pier van IJmuiden nog kort de duinvallei net ten oosten van dat strand. Er bloeide zeewolfsmelk, zeewinde, zeeraket, zeealsem en blauwe zeedistel. Op deze bloeiende kustvegetatie kwamen verschillende insecten een bezoekje brengen waaronder de tot voorkort zeldzame wolfsmelkpijlstaart, *Hyles euphorbia*. In de volgende weken besloot ik het schelpen zoeken in te ruilen voor een speurtocht naar insecten langs de zee. Tussen 21 juli en 18 augustus bleken er op 5 plaatsen tussen Noordwijk en Wijk aan Zee foeragerende rupsen van de Wolfsmelkpijlstaart aanwezig. In de bloemen van de zeewinde verborgen zich regelmatig gedoornde slakkenhuisbijen, *Osmia spinulosa*. Zowel bij IJmuiden als Wijk aan Zee werden enkele gouden slakkenhuisbijen, *Osmia aurulenta*, op blauwe zeedistels gevonden. Kustbehangersbijen, *Megachile maritima*, vlogen ook op die blauwe zeedistels, evenals de bijbehorende koekoek de grote kegelbij, *Coelioxys conoidea*. Ook waren er veel zilveren fluitjes, *Megachile leachella*, met de broedparasiet duinkegelbij, *Coelioxys mandibularis*. Op dezelfde zeedistels ving ik bij IJmuiden later nog de schaars voor komende duinmaskerbij, *Hylaeus annularis*. Op het Hondsbossche duin waren de kustbehangersbijen, zilveren fluitjes en duinkegelbijen ook actief rond de blauwe zeedistels en op de daar ruim voorradige rolklaver. Op die laatste plant vloog ook een klaverdikpoot, *Melitta leporina*, die kennelijk de grenzen van het verspreidingsgebied naar het noorden aan het oprekken was. Vanaf september was de bloei goddeels voorbij en werd het rustiger in de duinen. Tijd om weer naar het strand te gaan.

wolfmelkpijlstaart

grote kegelbij

duinmaskerbij

kustbehangersbij

gouden slakkenhuisbij

Gejutte berichten

Uit Nature Today

Naturalis monitort natuurinclusief windpark 'Noordzeker'

Naturalis gaat onderzoeken en monitoren hoe windparken het best kunnen helpen om bij te dragen aan de biodiversiteit in de Noordzee. En dat in meer detail dan ooit gedaan is, dankzij nieuwe technieken om soorten te herkennen en te..

[Lees verder](#) 30 juni 2024

'De Noordzee is een van de productiefste zeeën ter wereld'

De vissers zijn misschien wel de meest 'klassieke' gebruikers van de Noordzee. Het is ook de groep voor wie het verschil tussen hoe het was en hoe het zal zijn het grootst is. Zeker nu de ruimteclaim van windparken en..

[Lees verder](#) 3 juli

Week van de zeester

Op een warme zomerse stranddag kuieren mensen af en toe bukkend langs de vloedlijn. Op de vraag waar ze naar zoeken hoor je: 'van alles; misschien vind ik wel een zeester'. Ja dat kan, ook in de zomer. Deze week: sterren op het..

[Lees verder](#) 22 juli 2024

Strandonderzoekers enthousiast: Stekelrog in de lift

Onderzoekers van aanspoelsel zijn uitermate enthousiast. Recente cijfers bevestigen wat begin 2020 al werd gezien: een significante, alsmar toenemende trend van op het strand aangespoelde eikapsels van de Stekelrog. Dat is echt..

[Lees verder](#)4 augustus

Nieuwe heremietkreeft en anemoon in Oosterschelde: schoolvoorbeeld van symbiose

Het gaat niet goed met onze kreeftachtigen. De ontdekking van een nooit eerder in onze kustwateren gevonden heremietkreeft is dan ook belangrijk nieuws. Op de schelp leeft een zeeanemoon die eveneens nieuw is. Beide soorten vormen..

[Lees verder](#)1 september